

UNDERSTANDING DISCIPLINES AND SCHOOL SUBJECTS

HISTORY

By Prof. Digambar Ganpat Durgade

B) – Movements, Democracy and Diversity

1. The Revolutionary Movement.
2. The quit India Movement.
3. International co-operation and Development.
4. Democracy and Diversity –
 - A) Caste and Democracy
 - B) Religion and Democracy.

ब) - हालचाली, लोकशाही आणि विविधता

1. क्रांतिकारक चळवळ.
2. भारत छोडो आंदोलन.
3. आंतरराष्ट्रीय सहकार आणि विकास.
4. लोकशाही आणि विविधता -
 - अ) जाती आणि लोकशाही
 - बी) धर्म आणि लोकशाही.

1) The Revolutionary Movement.

- The revolutionaries believed in ousting the British from India by means of a mass uprising.
- They were against the slow and steady approach of the Congress extremists and they also disapproved of the assassinations and destruction of public property by the terrorists.

१) क्रांतिकारक चळवळ

- क्रांतिकारकांनी जनतेच्या उठावाद्वारे ब्रिटिशांना भारतातून हाकलून लावण्यावर विश्वास ठेवला.
- ते काँग्रेसच्या अतिरेकींच्या संथ आणि स्थिर दृष्टिकोनाविरुद्ध होते आणि दहशतवाद्यांनी केलेल्या हत्या आणि सार्वजनिक मालमत्ता नष्ट केल्याबद्दल त्यांनाही नाकारले.

1) The Revolutionary Movement...

- They tried to convince the Indian troops to rebel and tried to get help from foreign countries hostile to Britain.
- They were active in gathering support for themselves in China, Japan, France, Germany, North America and even Britain.

१) क्रांतिकारक चळवळ

- त्यांनी भारतीय सैन्याला बंडखोरीसाठी पटवून देण्याचा प्रयत्न केला आणि ब्रिटनशी वैमनस्य असलेल्या परदेशी देशांकडून मदत मिळविण्याचा प्रयत्न केला.
- ते चीन, जपान, फ्रान्स, जर्मनी, उत्तर अमेरिका आणि अगदी ब्रिटनमध्ये स्वतःचे समर्थन गोळा करण्यात सक्रिय होते.

The important revolutionary movements were as follows:

- The Ghadar Movement
- Hindustan Republican Association (HSRA) Reorganised
- The All-India Mutiny that Failed(1915)
- Rise of Bhagat Singh
- गदर आंदोलन
- हिंदुस्तान रिपब्लिकन असोसिएशन (एचएसआरए) ची पुनर्रचना केली
- अयशस्वी झालेला अखिल भारतीय विद्रोह (1915)
- भगतसिंगचा उदय

Ghadar Party

The Ghadar Movement

- In 1907, Lala Hardayal came under the influence of the revolutionaries working in Oxford and started a weekly paper called Gadar.
- His subsequent associations with more leaders culminated into the formation of the Gadar Party in 1913, in North America.

गदर आंदोलन

- १९७० मध्ये लाला हरदयाल ऑक्सफोर्डमध्ये काम करणाऱ्याया क्रांतिकारकांच्या प्रभावाखाली आले आणि त्यांनी गदर नावाचा साप्ताहिक पेपर सुरू केला.
- त्यानंतरच्या अधिकाधिक नेत्यांशी त्यांनी केलेल्या संगतीचा शेवट उत्तर अमेरिकेत १९१३, मध्ये गदर पार्टीच्या स्थापनेला झाला.

The Ghadar Movement...

- The Ghadar movement planned to
 - (a) temper the loyalty of the Indian troops,
 - (b) assassinate the British officials,
 - (c) court foreign enemies to Britain
 - (d) form secret societies and propagate seditious literature.

गदर आंदोलन...

- गदर चळवळीची योजना आखली
 - (अ) भारतीय सैन्याच्या निष्ठा वाढविणे,
 - (ब) ब्रिटीश अधिकाऱ्यांची हत्या,
 - (क) ब्रिटनला परदेशी शत्रूंचा न्यायालय
 - (ड) गुप्त संस्था तयार करणे आणि देशद्रोही साहित्याचा प्रचार करणे.

The Ghadar Movement...

- The Ghadar movement's anti-British sentiment was intensified because of the Komagata Maru episode.
- To challenge the discriminatory immigration law of Canada, Gadar activists hired a Japanese ship called Komagata Maru and took 500 passengers from India to Canada.

गदर आंदोलन...

- कोमाघाट मारू भागातून गदर चळवळीची ब्रिटीशविरोधी भावना तीव्र झाली.
- कॅनडाच्या भेदभावग्रस्त इमिग्रेशन कायद्याला आव्हान देण्यासाठी गदर कार्यकर्त्यांनी कोमागाटा मारू नावाचे एक जपानी जहाज भाड्याने घेतले आणि 500 प्रवाशांना भारतातून कॅनडाला नेले.

The Ghadar Movement...

- The passengers who were mainly Sikh were led by Baba Gurdeep Singh and had the full support of Lala Hardayal.
- When the ship reached Vancouver on 22 May 1914, it was refused permission to berth; the ship waited in vain for more than 2 months before returning to Kolkata on 26 September 1914.

गदर आंदोलन...

- प्रामुख्याने शीख असलेले प्रवासी बाबा गुरदीपसिंग यांच्या नेतृत्वात होते आणि त्यांना लाला हरदयाल यांचा पूर्ण पाठिंबा होता.
- 22 मे 1914 रोजी जेव्हा जहाज व्हॅनकुव्हरला पोहोचले तेव्हा त्याला धक्क्याची परवानगी नाकारण्यात आली; 26 सप्टेंबर 1914 रोजी कोलकाताला परत जाण्यापूर्वी हे जहाज 2 महिन्यांहून अधिक काळ व्यर्थ ठरले.

The Ghadar Movement...

- The police rounded up the passengers despite stiff resistance.
- The death toll that day reached 22, with many wounded.
- Most of the captured passengers were sent to jail.
- The Gadar movement got a fillip because of this incident.

गदर आंदोलन...

- कडक प्रतिकार असूनही पोलिसांनी प्रवाश्यांना एकत्र आणले.
- त्या दिवशी मृतांचा आकडा 22 पर्यंत पोहोचला होता आणि त्यामध्ये बरेच जखमी झाले होते.
- पकडलेल्या बहुतांश प्रवाशांना तुरुंगात पाठविण्यात आले होते.
- या घटनेमुळे गदर चळवळीला पूर आला.

Bookvika publishing

Jesse Russell, Ronald Cohn

Hindustan Socialist Republican Association

High Quality
Content
by WIKIPEDIA
articles!

Bookvika

Hindustan Republican Association(HSRA)Re-organised

- On 9 and 10 September 1928, many of the major revolutionaries of northern India gathered secretly at Feroz Shah Kotla, set-up a new collective leadership, elected Chandrashekhar Azad as their creed, inserting the word 'Socialist' into their name.

हिंदुस्तान रिपब्लिकन असोसिएशन (एचएसआरए) पुन्हा आयोजित

- ९ आणि १० सप्टेंबर १९२८ रोजी उत्तर भारतातील बऱ्याच मोठ्या क्रांतिकारकांनी फिरोजशाह कोटला येथे गुप्तपणे एकत्र जमून नवीन सामूहिक नेतृत्व स्थापन केले आणि चंद्रशेखर आझाद यांना त्यांच्या पंथ म्हणून निवडले आणि त्यांच्या नावावर 'समाजवादी' हा शब्द घातला.

Hindustan Republican Association(HSRA)Re-organised

- The Hindustan Socialist Republican Association was rapidly moving from the phase of individual actions to one of building a revolutionary movement.
- Although their major action after the reorganisation was the assassination of the Assistant Superintendent of Police, John P. Saunders, who killed Lala Lajpat Rai, the motives behind the action were significant.

हिंदुस्तान रिपब्लिकन असोसिएशन (एचएसआरए) पुन्हा आयोजित...

- हिंदुस्तान सोशलिस्ट रिपब्लिकन असोसिएशन वैयक्तिक क्रियांच्या टप्प्यातून वेगाने क्रांतिकारक चळवळ उभारत होती.
- पुनर्रचना नंतर त्यांची मोठी कारवाई सहायक पोलिस अधीक्षक जॉन पी. सँडर्स यांची हत्या, ज्यांनी लाला लाजपत राय यांची हत्या केली होती, परंतु या कारवाईमागील हेतू महत्त्वपूर्ण होते.

Hindustan Republican Association(HSRA)Re-organised

- For one , the action was taken because Lala Lajpat Rai's death had evoked enormous popular resentment.
- Secondly, the assassination was carried out as the HRSA's popularity and mass membership were growing.

हिंदुस्तान रिपब्लिकन असोसिएशन (एचएसआरए) पुन्हा आयोजित...

- एक तर ही कारवाई केली गेली कारण लाला लाजपत राय यांच्या निधनाने प्रचंड लोकप्रिय रोष निर्माण झाला.
- दुसरे म्हणजे, एचआरएसएची लोकप्रियता आणि मोठ्या प्रमाणात सदस्यता वाढत असताना ही हत्या करण्यात आली.

The All-India Mutiny that Failed(1915)

- The revolutionaries took their ideas to the army and the peasants, small mutinies in Ferozpur, Lahore and Rawalpindi garrisons cautioned the British officers of a possible revolt of greater magnitude.

अयशस्वी झालेला अखिल भारतीय विद्रोह (1915)

- क्रांतिकारकांनी त्यांची कल्पना सैन्याकडे नेली आणि शेतकरी, फिरोजपूर, लाहोर आणि रावळपिंडीच्या चौकी सैन्याने ब्रिटीश अधिकाऱ्यांना अधिकाधिक संभाव्य बंड केल्याबद्दल सावध केले.

The All-India Mutiny that Failed(1915)...

- The activists had planned the All-India Revolt on 21 February 1915.
- However, the British got wind of the plans and were able to curb the revolt.

अयशस्वी झालेला अखिल भारतीय विद्रोह (1915)...

- 21 फेब्रुवारी 1915 रोजी कार्यकर्त्यांनी अखिल भारतीय बंडाची योजना आखली होती.
- तथापि, ब्रिटीशांना या योजनांचा वारा आला आणि त्यांनी बंडाला आळा घालण्यास सक्षम केले.

Other Revolutionary Events

- Murder of W.C.Rand and Lt.Ayerst by Chapekar brothers at poona in 1897.
- Formation of the India House in London (1905) by shyamji Krishna Verma and V.D.Savarkar.
- Establishment of the Indian House in New York by Barkatullah and S.L.Joshi.

इतर क्रांतिकारक घटना

- १८९७ मध्ये पुणे येथे चापेकर बंधूंनी डब्ल्यू.सी.रँड आणि लेफ्टिनेंट एयर्सट यांची हत्या.
- लंडनमधील इंडिया हाऊसची स्थापना (१९०५) श्यामजी कृष्णा वर्मा आणि व्ही.डी.सावरकर यांनी केली.
- बरकतउल्ला आणि एस.एल. जोशी यांनी न्यूयॉर्कमध्ये इंडियन हाऊसची स्थापना केली.

Other Revolutionary Events...

- Attempted murder of Governor Fuller of East Bengal by Barindra Kumar Ghosh and Bhupendranath Dutta in 1906.
- The Kennedy murder in 1908, in which two English ladies were killed when Khundi Ram Bose attempted to kill Magistrate Kingsford of Muzaffarabad who escaped unhurt.
- Madan Lal Dhingra murdered Curzon-Willie, an official in the British India Office at London.

इतर क्रांतिकारक घटना...

- १९०६ मध्ये बरींद्रकुमार घोष आणि भूपेंद्रनाथ दत्ता यांनी पूर्व बंगालच्या राज्यपाल फुलर यांच्या हत्येचा प्रयत्न केला.
- १९०८ मध्ये झालेल्या कॅनेडी हत्येमध्ये, मुंडी अफ द मुजफ्फराबादच्या मॅजिस्ट्रेट किंग्जफोर्डला ठार मारण्याचा प्रयत्न केला तेव्हा दोन इंग्रज स्त्रिया ठार झाल्या.
- लंडन येथील ब्रिटिश इंडिया ऑफिसमधील अधिकारी कर्झन-विलीची मदन लाल धिंग्रा यांनी हत्या केली.

Other Revolutionary Events...

- Attempted assassination of Lord Hardinge when he was approaching Delhi in 1912.
- Rash Behari Bose and Sachin Chandra Sanyal missed their target.
- Formation of the Berlin Committee in Germany (1914) by Virendranath Chattopadhyaya, Dr. Avinash Chandra Bhattacharya and other prominent activists who formed the Anushilan and Yugantar groups in India.

इतर क्रांतिकारक घटना...

- १९१२ मध्ये जेव्हा तो दिल्लीजवळ आला तेव्हा लॉर्ड हार्डिंगे यांच्या हत्येचा प्रयत्न केला.
- राश बहारी बोस आणि सचिन चंद्र सन्याल यांचे लक्ष्य चुकले.
- जर्मनीत बर्लिन समितीची स्थापना (१९१४)) वीरेंद्रनाथ चट्टोपाध्याय, डॉ. अविनाशचंद्र भट्टाचार्य आणि इतर प्रमुख कार्यकर्त्यांनी केली ज्यांनी भारतात अनुशीलन आणि युगांतर गट तयार केले.

Other Revolutionary Events...

- 'Bagha Jatin'. Jatin Mukherji carried out the Plan of Bengal in 1915.
- This aimed at disrupting the rail and communication network in Bengal and seizing Fort William.
- The plan failed because of the lack of coordination and the death of 'Bagha Jatin' in 1915.

इतर क्रांतिकारक घटना...

- 'बाघा जतिन', जतीन मुखर्जी यांनी १९१५ मध्ये बंगालची योजना राबविली.
- याचा उद्देश बंगालमधील रेल्वे आणि दळणवळणाच्या नेटवर्कला अडथळा आणणे आणि फोर्ट विल्यम ताब्यात घेणे.
- 1915 मध्ये समन्वयाचा अभाव आणि 'बाघा जतिन' यांच्या मृत्यूमुळे ही योजना अयशस्वी झाली.

Other Revolutionary Events...

- Formation of Indian Independence Committee in 1915 under the Zimmerman Plan organised by the German official at Berlin.
- The committee included Virendranath Chattopadhyaya, Lala Har Dayal and Bhupendranath Dutta.

इतर क्रांतिकारक घटना...

- बर्लिन येथे जर्मन अधिका-यांनी आयोजित केलेल्या झिम्मन योजनेंतर्गत 1915 मध्ये भारतीय स्वातंत्र्य समितीची स्थापना.
- समितीत वीरेंद्रनाथ चट्टोपाध्याय, लाला हर दयाल आणि भूपेंद्रनाथ दत्ता यांचा समावेश होता.

Other Revolutionary Events...

- Appointment of the Provisional Government of Free India with Raja Mahendra Pratap as the president and Barkatullah as the prime minister, with support from Germany, Afghanistan and the Sultan of Turkey. However, the Czar of Russia did not approve of the government because of the defeat of Germany in the World War.

इतर क्रांतिकारक घटना...

- जर्मनी, अफगाणिस्तान आणि तुर्कीच्या सुलतान यांच्या पाठिंब्याने अध्यक्ष म्हणून राजा महेंद्र प्रताप आणि बरकतउल्ला यांना पंतप्रधान म्हणून स्वतंत्र भारत सरकारची नेमणूक. तथापि, जागतिक युद्धात जर्मनीने पराभूत केल्यामुळे रशियाच्या झारला सरकारला मान्यता मिळाली नाही.

Other Revolutionary Events...

- In 1915, revolutionaries looted a train which carried government cash at a place called Kakori (between Lucknow and Shahjahanpur).
- The involved activists were arrested and sentenced to death by the British.
- Among them were Bhupendra Sanyal, S.N.Biswas, Ashfaqullah Khan and Thakur Singh.

इतर क्रांतिकारक घटना...

- १९१५मध्ये, काकोरी (लखनौ ते शाहजहांपूर दरम्यान) नावाच्या ठिकाणी सरकारी रोक रक्कम घेऊन जाणाऱ्या रेल्वेला क्रांतिकारकांनी लुटले.
- यामध्ये सहभागी कार्यकर्त्यांना ब्रिटिशांनी अटक केली आणि त्यांना फाशीची शिक्षा सुनावली.
- त्यापैकी भूपेंद्र सान्याल, एस. एन. बिस्वास, अशफाकउल्ला खान आणि ठाकूर सिंग हे होते.

Other Revolutionary Events...

- Chandrashekar Azad joined hands with Bhagat Singh and formed the Hindustan Socialist Republican Party. It had two faces - the public face headed by Bhagat Singh, and a secret face called Hindustan Socialist Republican Army, headed by Azad.
- It was the first organisation which envisioned free India to be secular. Its activists took note of the changing political structure of the nation.

इतर क्रांतिकारक घटना...

- चंद्रशेकर आझाद यांनी भगतसिंगांशी हातमिळवणी करून हिंदुस्तान सोशलिस्ट रिपब्लिकन पार्टीची स्थापना केली. त्यात दोन चेहरे होते - भगतसिंग यांच्या अध्यक्षतेखालील सार्वजनिक चेहरा आणि एक गुप्त चेहरा ज्याला हिंदुस्थान सोशलिस्ट रिपब्लिकन आर्मी म्हणतात. आझाद यांनी गरम पाण्याची सोय केली.
- मुक्त भारत धर्मनिरपेक्ष होण्याची कल्पना करणारी ही पहिली संस्था होती. त्याच्या कार्यकर्त्यांनी देशाच्या बदलत्या राजकीय संरचनेची दखल घेतली.

Other Revolutionary Events...

- Bhagat Singh, Azad and Rajguru avenged the death of Lala Lajpat Rai by killing General Saunders in 1928.
- Bombing of the central Legislative Assembly by Bhagat Singh and his associates in 1929.
- Attempted bombing of the train in which Lord Irwin and his family was travelling in 1929 at Delhi.

इतर क्रांतिकारक घटना...

- भगतसिंग, १९२८ मध्ये जनरल सॉन्डर्सची हत्या करून लाला लाजपत राय यांच्या मृत्यूचा आझाद आणि राजगुरूंनी सूड घेतला.
- १९२९ मध्ये भगतसिंग आणि त्याच्या साथीदारांनी केंद्रीय विधानसभेवर बॉम्बस्फोट केले.
- १९२९ मध्ये दिल्ली येथे लॉर्ड इर्विन आणि त्याचे कुटुंब ज्या ट्रेनमध्ये प्रवास करीत होते त्या ट्रेनवर बॉम्बस्फोट करण्याचा प्रयत्न केला.

Other Revolutionary Events...

- Issuing of an independence proclamation in the name of Indian Republic Army under the leadership of Surya Sen in 1930, when revolutionaries captured the Chittagong Armoury. Surya Sen was arrested in 1933 and executed.
- Execution of Bhagat Singh, Rajguru and Sukhdev on 23 March 1931, and the death of Chandrashekhar Azad in a shooting episode in Allahabad 1931.

इतर क्रांतिकारक घटना...

- १९३० मध्ये सूर्य सेनिन यांच्या नेतृत्वात भारतीय प्रजासत्ताक सैन्याच्या नावाने स्वातंत्र्य घोषित करणे, जेव्हा क्रांतिकारकांनी चटगांव आमोरी ताब्यात घेतली. १९३३ मध्ये सूर्य सेनला अटक करण्यात आली होती.
- भगतसिंग यांची फाशी. 23 मार्च 1931 रोजी राजगुरू आणि सुखदेव आणि चंद्रशेखर आझाद यांचा मृत्यू अलाहाबाद 1931 मध्ये शूटिंगच्या भागात झाला होता.

Other Revolutionary Events...

- Assassination of the magistrate of Tippera in Bengal. by the school going Santi and Suniti in 1932.
- Formation of the Indian Independence League by Ras Bihari Bose in 1942, in Japan.
- Formation of the All India Central Revolutionary committee in Russia by N. Roy and other activists.

इतर क्रांतिकारक घटना...

- बंगालमधील टिप्पेराच्या दंडाअधिकाऱ्यांचा खून. १९३२ मध्ये संती आणि सुनीती शाळेतून.
- जपानमध्ये १९४२ मध्ये रास बिहारी बोस यांनी इंडियन इंडिपेंडेंन्स लीगची स्थापना केली.
- एन. रॉय आणि इतर कार्यकर्त्यांनी रशियामध्ये अखिल भारतीय केंद्रीय क्रांतिकारक समितीची स्थापना.

Other Prominent Revolutionaries who Operated outside India

- P.M. Bapat; Madam Bhikaji Cama, a parsee lady who was connected with the Paris Indian Society established by S.R. Rana under the inspiration of Shyamji Krishna Verma, who unfurled the first tricolour flag at the International Socialist Congress (Germany), designed by Hem Chand Das in 1907:

इतर प्रख्यात क्रांतिकारक ज्यांनी भारताबाहेर काम केले

- पी.एम. बापट; मॅडम भीकाजी कामा, एक पारशी महिला. एस.आर. द्वारे स्थापित पॅरिस इंडियन सोसायटीशी जोडलेली होती. १९०७ मध्ये हेमचंद्र दास यांनी डिझाइन केलेले आंतरराष्ट्रीय समाजवादी काँग्रेस (जर्मनी) येथे पहिले तिरंगा ध्वज फडकावणाऱ्या श्यामजी कृष्ण वर्मा यांच्या प्रेरणेतून राणा:

Other Prominent Revolutionaries who Operated outside India...

- Sardar Sohan Singh,
M.P.T.Acharya: Gyan Chand
Verma; Ubaidullah sindhi, the
translator of V.D. Savarkar's
book,
- Indian war of Independence in
Tamil; V.V.S.Iyer and Harish
Chandra.

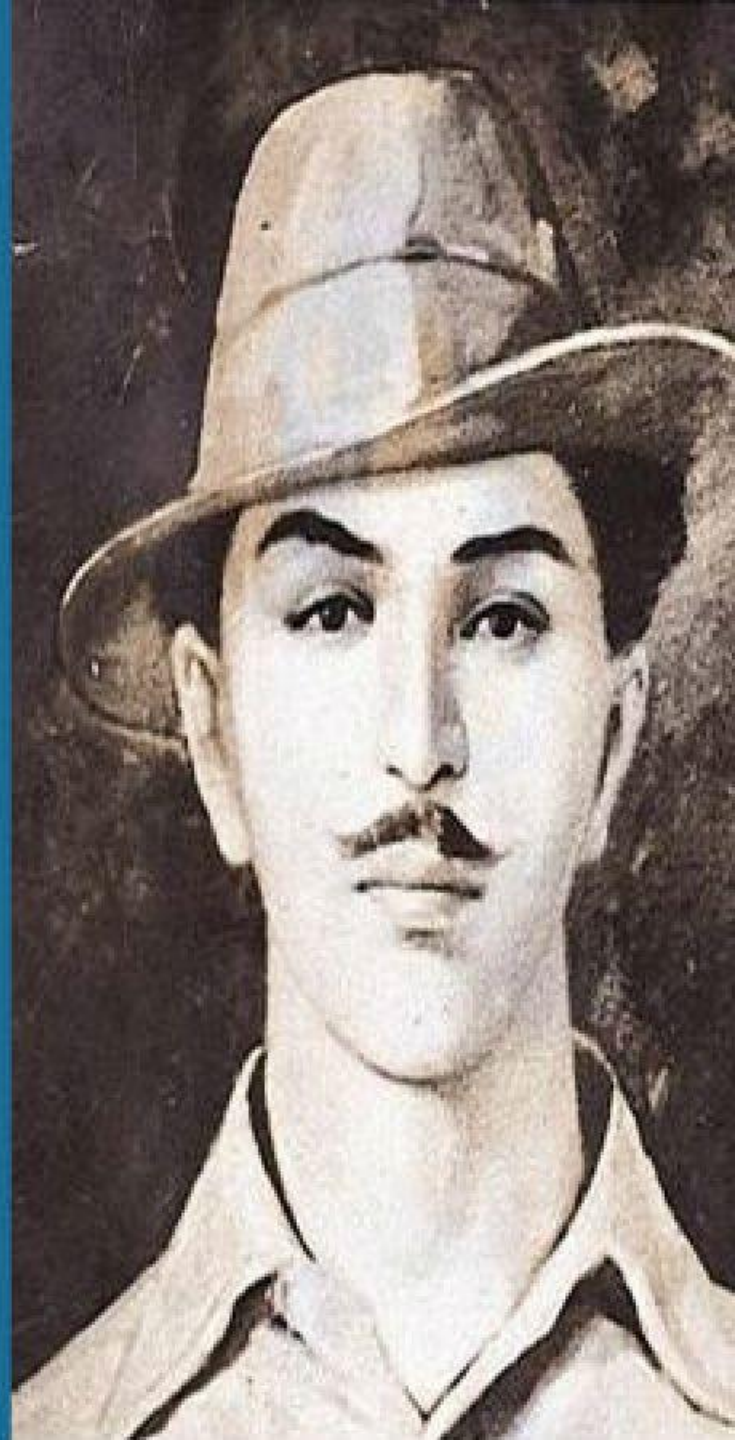
इतर प्रख्यात क्रांतिकारक ज्यांनी भारताबाहेर काम केले...

- सरदार सोहन सिंग, एम.पी.टी.आचार्य:
ज्ञानचंद वर्मा; उबेदउल्ला सिंधी,
अनुवादक व्ही.डी. सावरकरांचे
पुस्तक,
- तामिळमध्ये भारतीय स्वातंत्र्य युद्ध;
व्ही.व्ही.एस. अय्यर आणि हरीश चंद्र.

BHAGAT SINGH

SEP 28, 1907 - MAR 23, 1931

“They may kill me, but they cannot kill my ideas. They can crush my body, but they will not be able to crush my spirit”

Rise of Bhagat Singh

- Bhagat Singh's group gained enormous popularity, not only in Punjab but throughout North India.
- It is no coincidence that, in the 1929 Congress, held in Lahore- the centre of Bhagat Singh's activities- Jawaharlal Nehru described himself as 'a socialist and a republican'; words that echoed exactly the same of Bhagat Singh's organisation,

भगतसिंगचा उदय

- भगतसिंग यांच्या गटाने केवळ पंजाबच नव्हे तर संपूर्ण उत्तर भारतातही प्रचंड लोकप्रियता मिळविली.
- १९२९ काँग्रेसमध्ये भगतसिंगांच्या कार्यात केंद्रस्थानी असलेल्या जवाहरलाल नेहरूंनी स्वतः ला 'समाजवादी आणि प्रजासत्ताक' म्हणून संबोधित केलेले संयोग नव्हते; भगतसिंग यांच्या संस्थेच्या अगदी त्याच प्रतिध्वनी असलेले शब्द

Rise of Bhagat Singh...

- HSRA was responsible for a number of other major 'terrorist' actions, including an attempt to blow up Viceroy Irwin's train near Delhi in 1929, and a whole series of similar actions in Punjab and UP towns in 1930 [26 being recorded in Punjab that year alone].

भगतसिंगचा उदय...

- १९२९ मध्ये दिल्लीजवळ व्हायसराय इर्विनची गाडी उडवण्याचा प्रयत्न आणि १९३० मध्ये पंजाब आणि उत्तर प्रदेशातील शहरांमध्ये अशाच प्रकारच्या क्रियांच्या संपूर्ण मालिकेसह HSRA इतर बरीच मोठ्या 'दहशतवादी' कार्यांसाठी जबाबदार होता].

Rise of Bhagat Singh...

- However, their single most important action was the throwing of bombs into the Legislative Assembly by Bhagat Singh and Batukeshwar Dutt on 8 April 1929.
- The bombs themselves were not intended to injure anyone (as indeed they did not), they were for demonstrative effect.

भगतसिंगचा उदय...

- तथापि, त्यांची सर्वात महत्वाची कारवाई म्हणजे 8 एप्रिल 1929 रोजी भगतसिंग आणि बटुकेश्वर दत्त यांनी विधानसभेत बॉम्ब फेकणे.
- बॉम्ब स्वतः कोणालाही इजा करण्याचा हेतू नव्हता (खरोखर तसे त्यांनी केले नव्हते), ते प्रात्यक्षिक प्रभावासाठी होते.

Thank

you

